

ธรรมา

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ เราอุทิศสำหรับชวนขวยมา เราจะมาลงอุโบสถ อุโบสถสังฆกรรมนะ นี้ อุโบสถสังฆกรรมเห็นใหม่ ถึงเวลาธรรมนี้มันเป็นสังฆะ มันเป็นส่วนหนึ่งของสงฆ์ เราเป็นนักรบ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เราเป็นภิกษุ ภิกษุเป็นนักรบ ภิกษุเป็นแนวหน้า ถ้าเป็นแนวหน้าเห็นใหม่ แนวหน้าของเราเนี่ยเรามาลงอุโบสถสังฆกรรมเพื่อเข้าหมู่ใจ การเข้าหมู่ของเราเพื่อตรวจสอบ การตรวจสอบของเรา ทิฐิ ความเห็นของเรามันแตกแยกไปหรือไม่ ถ้าทิฐิความเห็นของเรามันไม่แตกแยก เวลาเราลงอุโบสถ ใจ เวลาลงอุโบสถเห็นใหม่

เวลาทำสังฆกรรม เวลาสวดตั้งแต่ปราเชิก ๔ สังฆาทิสเส ๑๓ อนิยส ๒ นิสสัคคิยปาจิตตีย์ ๓๐ ปาจิตตีย์ ๙๒ นี้เวลาเรามีทิฐิความเห็นออกจากร่องจากรอยหรือไม่ เวลาเราไม่มีทิฐิความเห็น ออกจากร่องจากรอย นี้ลงอุโบสถสังฆกรรม เวลาทำสังฆกรรมๆ ทำสังฆกรรมเป็นกรรมของสงฆ์ เป็นกรรมของนักรบใจ ถ้านักรบเราเพื่อประโยชน์กับเรา เพื่อทิฐิมานะ เพื่อความเห็นสัมมาทิฐิให้ ความเห็นถูกต้องอยู่ในศีลในธรรม ถ้าในศีลในธรรมเห็นใหม่ ในศีลในธรรมก็ตรวจสอบๆ เพราะอะไร เพราะเราไว้ใจตัวเองไม่ได้ใจ

ถ้าเราไว้ใจตัวเอง เราก็เห็นว่าเราถูกต้องตั้งงามไปทั้งนั้นนะ ใครๆ ก็ว่าตัวเองทำถูกต้องดี งาม แล้วถูกต้องตั้งงามของใครล่ะ ถูกต้องตั้งงามของคนนะ คนกิเลสหนาปัญญาหยาบความคิด ต่างๆ ก็คิดเข้าข้างตัวเองทั้งนั้น แต่คนที่เขาเห็น เห็นแก่สังฆะ เห็นแก่ส่วนรวม ระลึกถึงเห็นใหม่ แต่จิตใจของครูบาอาจารย์ท่านละเอียดอ่อนนะ

เวลาหลวงปู่มันนะ ท่านเห็นไหมดูสิ เวลาคนทำข้อวัตรปฏิบัติให้พระภิกษุใหม่ๆ มันขึ้นมาๆ ใจที่พรรษามากแล้วไม่ต้องขึ้นมา ให้มันมีข้อวัตรติดหัวใจมันไปๆ มันละอายใจ มันทำสิ่งใดนี้มันสะท้อนหัวใจนะ ถ้ามันสะท้อนหัวใจนะเพราะเราได้รับการฝึกฝนอบรมมาจากครูบาอาจารย์อย่างนี้ เวลาเราจะดำรงชีพของเราด้วยตัวเราเองเห็นไหม ถ้าดำรงชีพด้วยตัวเราเอง เรามีสติปัญญาแค่ไหน ถ้ามีสติปัญญาแค่ไหนมันแยกแยะได้ไง ว่าอะไรควรทำอะไรและไม่ควรทำ ถ้ามันควรทำ สิ่งที่ไม่ควรทำมันควรกระทำ ทำด้วยความมูมานะ ทำด้วยความเด็ดเดี่ยว สิ่งใดที่ไม่ควรทำไม่ควรเลย สิ่งใดที่ไม่ควรทำไม่ควรเลย หลีกเร้นจากมัน ให้ห่างไกลมันไปเลย ถ้าห่างไกลไปเลยนะ

แต่สังคมาชอบกันอย่างนั้นไง สังคมาชอบอย่างนั้น ดูสิ เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการเห็นไหม ต้องขออนุญาตกิเลสก่อน ต้องขออนุญาตกิเลสก่อนค่อยแสดงธรรมๆ นะ นี่ก็เหมือนกัน โลกเป็นใหญ่ๆ ถ้าโลกเป็นใหญ่ก็ความเห็นของเขา ถ้าความเห็นของเขานี้เราเป็นภิกษุเป็นนักรบขึ้นมาเนี่ย แต่เวลาทิวามานะของเรา ความรู้ความเห็นของเรานี้ยังสู้ความเห็นของโลกไม่ได้ ความเห็นของโลกเขาจะช่างมันอย่างไร เขาจะน้อมนำไปเราก็ต้องคล้อยตามเขาไปอย่างนั้นหรือ

ถ้าเราไม่คล้อยตามเขาไปๆ เราก็บอกว่า อ้าว ก็บวชมาเป็นพระ เป็นผู้ขอ นี่ดูสิเขาเสียสละทานเท่าไรก็ต้องฟังความเห็นเขาๆ นั่นไงก็โลกเป็นใหญ่ไง นั่นความเห็นเขา นี่บริษัท ๔ เราเป็นนักรบ เราเป็นแนวหน้า ถ้าเป็นแนวหน้าเรารบกับใครละ รบกับใคร เราเป็นคนที่มีความหิวโหยไหม เรามีครูบาอาจารย์ใช้ไหม ถ้าจะรบก็รบกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากไง เพราะอวิชชา กิเลสตัณหาความทะยานอยากปิดหูปิดตาขึ้นมาถึงได้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสร้างสมบุญญาธิการมา สร้างสมบุญญาธิการเป็นพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ทำแต่คุณงามความดีมาไง จะพยายามหลีกเร้น พยายามจะออกจากการครอบงำของพญามาร การครอบงำของพญามารเห็นไหม เวลาทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีมันก็เป็นสังขาร มันก็เป็นสังขาร ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว แต่มันก็เป็นผลดีในวัฏฏะ ถ้าผลดีวัฏฏะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วเห็นไหม การตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเนี่ยพญามารหมดเลย นี่พญามารหมดเลยเห็นไหม เหยาะเหยี่ยมันอีกต่างหาก

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา พุทธศาสนานี้บวชเป็นสมมุติสงฆ์ บวชมาในพุทธศาสนา การบวชมานี้บวชมาด้วยเห็นภัยในวัฏฏะสงสาร เห็นภัยในวัฏฏะสงสารเห็นภัยของมันเห็นใหม่ เรามำบำเพ็ญปฏิบัติธรรม ถ้ามาบำเพ็ญปฏิบัติธรรมของเรา เรามีข้อวัตรปฏิบัติของเรา ข้อวัตรปฏิบัติจะเข้าไปในหัวใจของเรา แล้วจะให้โลกเป็นใหญ่ได้อย่างไร

ถ้าโลกเป็นใหญ่มันก็เรื่องของเขา เรื่องของโลกใจ เรื่องของโลกมันเรื่องกระแสรังคมใจ แต่เรื่องของธรรมๆ เห็นใหม่ ดุสิตให้เราหลีกเลี่ยง ดุสิตคนที่มีศีลมีธรรม เขาบอกคนๆ นั้นเป็นคนเคร่งครัด คนๆ นั้นไม่ยุ่งกับใคร ก็ไม่ยุ่งกับใครเขาจะดูแลหัวใจของเขา นี่ถ้าดูแลหัวใจของเขา เขาจะทำอย่างนั้นได้เขาต้องทำของเขามานะ จริตนิสัย ถ้ามันจริตนิสัยเขาหลีกเลี่ยงของเขา มันต้องมีคุณภาพะ คนที่ไม่มีคุณภาพะเห็นใหม่ดุสิต คนเขาเวลาเขาไปในที่มืด ในที่สงัดวิเวก เขาก็มีความเสียวสันหลังเขาแล้ว คนไปในที่มืดก็กลัวผีกลัวสาวกกลัวไปทุกๆ อย่างเลย แล้วของเรานี้เราจะหลีกเลี่ยงของเราที่เราทำไม่ไม่มีคุณภาพะ ไม่มีขวัญ ไม่มีกำลังใจ มันจะทรงตัวของมันอยู่ได้อย่างไร

มันจะทรงตัวของมันได้มันต้องมีขวัญกำลังใจของมันมาใช้ใหม่ ขวัญกำลังใจอันนั้นมันมาจากไหน มันทำมาๆ นี่มันได้ทำของมันมาใจ เราได้ทำของเรามาได้สร้างสมบุญญานุการของเรามาได้สร้างสมบุญญานุการของเรา มันก็เป็นจริตนิสัย มันเป็นความชอบ มันเป็นความชอบ เห็นเป็นคุณงามความดีใจ แต่ถ้าจริตนิสัยของเราอ่อนแอไม่หลักปักช้ควายใจ มันต้องแปะเขาไปหมด มันอยู่ด้วยตัวมันเองไม่ได้ใจ ถ้าอยู่ด้วยตัวเองไม่ได้ก็อาศัยหมู่คณะใจ เขาจะชักนำอย่างไรไปนี่ใจ ยอมจำนนกับเขา ยอมจำนนกับเขา นี่ใจ ยอมจำนนกับสังคม ยอมจำนนกับโลกใจ เขาเป็นผู้ให้ เขาเป็นคนบัญชาการใจ

แต่ถ้าคนเรามีสติปัญญาไม่ยอมรับ เลี้ยงชีพด้วยปัสเส่ง เราภิกษุขจรเลี้ยงชีวิตของเราผู้ใดที่เขาเสียสละของเขา เขาเสียสละของเขาเพื่อบุญกุศลของเขา อันนั้นมันเป็นปฏิคา ๖ เขาให้ด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ของเขา เขาจะไม่มีสิ่งใดที่จะมาเป็นหนี้บุญคุณกันทั้งสิ้น แต่ถ้ามันจะเป็นกตัญญูกตเวที เราเห็นคุณของเขาๆ ดุสิต เวลาหลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่ขาวที่โรงขอด ว่าท่านไปสำเร็จที่นั่น เวลาจะจากจากที่นั่นมาเหลียวหน้าแลหลังๆ มันอาลัยอาวรณ์ มันเห็นบุญเห็นคุณของเขา ดุสิตหลวงปู่ท่านไปอยู่กับพวกมุเซอพวกชาวป่าขาวเขาเห็นใหม่ เวลาจะออกจากที่นั่นมา

สังเวชนะ เขาร้องห่มร้องไห้ เขาพยายามจะ “ตุ๋ ตุ๋ อยากรู้ได้อะไรบอกมา ตุ๋ตุ๋ อยากรู้ได้ ตุ๋ตุ๋ ตายก็จะเผาตุ๋ ตุ๋ จะเอาอะไรทั้งชีวิตนี้หาได้ก็จะทำให้หมดทั้งนั้น ตุ๋ตุ๋ ไปๆ” ขวัญกำลังใจของเขานะ แต่ก็ต้องสละทิ้งมา

สละทิ้งมานะ เพราะว่าประโยชน์สังคม ประโยชน์โลกใบ ศาสนาทายาทิง เวลาเห็นไหมนี่เรา เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ด้วยความกตัญญูกตเวที ด้วยการเห็นบุญเห็นคุณ การเห็นบุญเห็นคุณก็เป็น เห็นบุญเห็นคุณในหัวใจของเรา ก็รู้จักบุญคุณของเขา เขามีบุญมีคุณกับเราเห็นไหม แต่เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เขาจะมาชักนำมารอบงำไม่ได้ เขามาครอบงำของเขา เขามีวุฒิภาวะแค่ไหน ถ้าเขาไม่มีวุฒิภาวะแค่ไหน เขาจะมาครอบงำธรรมวินัยได้อย่างไร

ธรรมวินัยที่เราแสวงหา เราขุดค้นกันอยู่นี้ เราจะค้นคว้ากันอยู่นี้ในใจของเรา นี่เราเองเราก็ มีวุฒิภาวะของเรา ถ้าไม่มีวุฒิภาวะของเรา เราสละสถานะทางฆราวาสมาได้อย่างไร เขาอยู่กับฆราวาสเขาม่าบ่นทุกข์บ่นยาก บ่นทุกข์บ่นยากขนาดไหนเขาก็ยังระบายทุกข์ของเขาในทางสังคม ในทางโลกของเขา ไอ้เราของเราเห็นไหม เราเสียสละมา เสียสละมาอยู่ในธรรมและวินัย เราจะไม่ ดำรงชีพแบบฆราวาส ภิกษุคือการไม่ดำรงชีพแบบโลก ภิกษุคือไม่ดำรงชีพแบบฆราวาสแบบ มนุษย์เขา เราดำรงชีพแบบภิกษุ เราดำรงชีพแบบนักรบ เราดำรงชีพของเรา

ฉะนั้นดำรงชีพของเราเราจะอยู่ในที่สลักที่เร้น เราอยู่ในธรรมวินัย เวลามันจนตรอกขึ้นมา เวลากิเลสมันจนตรอกกิเลสมันบีบคั้นหัวใจขึ้นมา ถ้าบีบคั้นหัวใจขึ้นมาเห็นไหมนี้ มันมีดแปดด้าน ถ้ามันมีดแปดด้านเห็นไหม ดูทางโลกเขา เขาว่าเขาทุกข์เขายากของเขา เขาระบายทุกข์ของเขา เขายังมีการผ่อนคลายของเขา เขามีมหรสพสมโภชของเขาบรรเทาทุกข์ของเขา นั้นมันเป็นอยู่ฆราวาส เราไม่ดำรงชีวิตแบบนั้น เราไม่อยู่อย่างนั้น เราจะอยู่แบบนักรบ

เราจะค้นคว้าหามัน เราพยายามจะทำความเพียรของเรา ถ้าความเพียรนะความวิริยะความ อุตสาหะขึ้นมา เพื่อเข้าสู่หัวใจของเรา เวลาเวียนว่ายตายเกิดนะ เพราะความมืดบอดถึงได้เกิดเป็น มนุษย์ ยังมีอำนาจวาสนาเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา ยังเห็นธรรมและวินัย เห็น ช่องทาง เห็นมรรคเห็นผลในการประพฤติปฏิบัติ เห็นสังฆธรรมที่สามารถจะทำให้เราอดพ้นจาก

การเวียนว่ายตายเกิด เราถึงได้หักวงล้อของวิญญูมาบวชเป็นภิกษุ มาบวชเป็นนักรบ บวชเป็นนักรบแล้วขึ้นมาเป็นนักรบจะถือปืนผาหน้าไม้จะไปรบกับใคร ไฉนนั้นเป็นเรื่องของสังคัม ในเรื่องของสงครามระหว่างแคว้นแคว้น ไฉนนั้นของเราจะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยาก แล้วการรบเห็นใหม่ การรบเขาต้องมีอาวุธ เขาต้องมีเครื่องมือเครื่องมือไปรบทัพจับศึก

เราจะไปรบกับใคร เรารบกับใคร เราจะไม่ว่าข้าศึกมันอยู่ที่ไหน แล้วสนามรบมันอยู่ที่ไหน เห็นไหม ชัยภูมิๆ เราออกไปที่สังกัดไปที่วิวะก ไปป่าไปเขา ไปหาชัยภูมิเพื่อความสงบสงัด เพื่อจะค้นคว้าหาตัวเราให้ได้ ไปแล้วมันก็หาไม่ได้ ดูสิ เวลาคนขึ้นมาเห็นว่ามันเป็นการไปรุดงค์เห็นใหม่ อยู่ป่าอยู่เขามาจะว่ามีศักยภาพ สัตว์ป่ามันก็อยู่ของมันทั้งป่านั้นนะ ถ้าอยู่ของมันแล้วมันได้ประพฤติปฏิบัติหรือไม่ มันมีวุฒิภาวะความรู้หรือไม่ มันก็อยู่ในสัญชาตญาณของสัตว์

แต่ของเราเวลารบขึ้นมา เราอาศัยสิ่งนั้นบีบคั้น บีบคั้นเพราะจิตใจมันทุกขมันร้อน ถ้าจิตใจมันทุกขมันร้อน มันมีแต่ไฟแต่ไฟทั้งนั้น เราเข้าไปในที่สังกัดเห็นใหม่ สัปปายะ ๔ สถานที่ที่เป็นสัปปายะ ถ้ามันมีสติมีปัญหา หมู่คณะเป็นสัปปายะ ถ้ามีสัปปายะ มีครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ บิณฑบาตอาหารขบฉันก็เป็นอาหารสัปปายะ ความเป็นสัปปายะนั้นเห็นไหม รื้อค้นขึ้นมาเพื่อหาหัวใจของตน ถ้าใครหาหัวใจของตนเจอทำความสงบของใจขึ้นมาได้ สิ่งที่เราร้อนในหัวใจ ที่เราพยายามจะต่อสู้กับกิเลส กำลังดิ้นรนอยู่ที่นี่ ถ้ามันมีสังขธรรมขึ้นมา มันมีศีล มีสมาธิขึ้นมา มันก็มีความอบอุ่นขึ้นมาในหัวใจ ถ้าจิตใจมันอบอุ่นขึ้นมาเห็นไหม

นี่ไง ธรรมและวินัยไง ธรรมโอสธไก สิ่งที่สังขธรรมที่มันเกิดขึ้นไง เกิดขึ้นมาเป็นปัจจัยตั้งเป็นสันทิฐิโกใจ เวลาทุกขร้อนขึ้นมาเห็นไหม หน้านิ้วคิ้วขมวดใครเป็นคนทุกขละ ใจหัวใจดวงนั้นมันทุกขมันยาก แต่เวลาเราปฏิบัติก็หัวใจที่มันทุกขนี้แหละ กิริยาของมันที่มันอมทุกขอยู่นั้นนะ เวลาเรากำหนดพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ การอมทุกขอย่างนั้นเห็นไหม อมวิธีการ อมสังขธรรม อมสังขธรรมที่เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่มันยังไม่เป็นสังขธรรม ความเป็นจริงของเรา

แต่ถ้าเราพยายามปฏิบัติพยายามกระทำของเราขึ้นมา มันเป็นสังขารของเราขึ้นมาใน หัวใจเห็นไหม ถ้ามันเป็นสังขาร มันเป็นสังขารในใจขึ้นมา มันเกิดความสงบระงับขึ้นมา อากา รของมันเห็นไหม ความละเอียดลึกซึ้ง พุทโธ ๆ พุทโธมันก็ได้ เวลาพุทโธมันก็ต่อต้าน เวลาพุทโธ มันเครียด แต่เวลาจิตใจที่มันเริ่มเห็นเห็นไหม แหม พุทโธนี่มันนุ่มนวล โอ้ พุทโธนี่มันลึกซึ้ง พุทโธ นี้.. นี้เวลาไม่เป็นมันก็อย่างหนึ่ง เวลาไม่เป็นเห็นไหมมันก็ดมันขวางไว้หมด การกระทำนี่มันก็ด ขวางในหัวใจไปทั้งสิ้น

แต่ถ้ามันการกระทำแล้วมันลงต่อธรรม สังขารมันเกิดขึ้นกลางใจ เวลามันพุทโธมันก็ นุ่มนวล พุทโธมันก็มีความระงับ พุทโธมันก็มีความสุข นี่พุทโธ นี่ใจ นี่ถ้ามันเป็นสันทิฏฐิโก เป็น บัจฉิตตังมันเกิดขึ้นกลางหัวใจอย่างนี้ ถ้ามันเกิดขึ้นกลางหัวใจอย่างนี้เห็นไหมเราอาศัยช่วยภูมิ อาศัยป่าเขาเพื่อประพฤติปฏิบัติ เราไปอยู่ป่าอยู่เขา ไปอยู่ในที่สงบระงับนั้นนะมันเป็นเครื่องหมาย มันเป็นเครื่องหมายการบอกกล่าวใจ ว่านี่ด้วยความภูมิใจของเราว่าพระป่า ๆ

พระป่าก็เป็นพระนักรบใจ พระบ้าน ๆ เขามีการศึกษา เขามีการศึกษารธรรมและวินัยของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาไว้ว่าเป็นความรู้ ๆ ใจ กลัวว่าปฏิบัติแล้วมันจะไม่รู้ก็ต้อง ศึกษาเสียก่อน พอศึกษาแล้วจะประพฤติปฏิบัติขึ้นไปแล้วมันกลับไม่กล้าปฏิบัติเลย แหยงไปหมด เลย ก็เพราะความรู้มันเยอะ

แต่ของเรานี้เราบวชมาแล้ว เรามีครูบาอาจารย์ขึ้นมา เห็นไหม อุปัชฌาย์ให้กรรมฐาน ๕ มาแล้ว เวลาเราจะออกบวชเห็นไหม ครูบาอาจารย์ของเราเรามีแบบมีแผน เรามีหลวงปู่เสาร์หลวง ปู่มั่นท่านทำของท่านมา ถ้าทำแล้วถ้ามันไม่ได้ผลสิ่งใดมาเลยนี้ หลวงปู่มั่นหลวงปู่เสาร์ท่านจะมี ความสุขของท่าน ท่านมีความสุขนะ ท่านใช้ชีวิตของท่านทั้งชีวิตเลยด้วยความสงบความสงบความ วิเวกของท่าน เข้าขึ้นมาฉันอาหารเสร็จแล้ว ทำภารกิจเสร็จแล้ว ท่านก็เข้าทางจงกรมทันที อยู่ในทางจงกรมทั้งวันทั้งคืนเห็นไหม พอออกขึ้นมาก็ออกมาพักผ่อน ออกมาเสร็จแล้วท่านก็นั่งสมาธิ เติบจงกรมของท่านต่อเนื่องไป ถ้าใครมีลูกศิษย์ลูกหา ใครที่มีปัญหาขึ้นมาในการประพฤติปฏิบัติ ก็เข้าไปหาท่านให้ท่านแก้ให้ ท่านดูแลให้ ถ้าท่านดูแลให้เสร็จแล้วท่านก็ทำกิจของท่าน

เวลากลางคืนขึ้นมาเทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์ ท่านสั่งสอนเทวดา อินทร์ พรหม นั้น เขามีความรู้ เขามีปัญญาชน แต่ของเราที่ครูบาอาจารย์ที่ไปอยู่ป่าอยู่เขา เวลาท่านเทศน์ว่าการ เทวดา อินทร์ พรหม ไม่มีใครรู้ เวลาท่านทำประโยชน์กับวิญญูไม่มีใครเห็น แล้วท่านทำของท่าน เพื่อประโยชน์กับท่านเห็นไหม ท่านทำประโยชน์กับสังคม ประโยชน์กับโลก ประโยชน์ต่างๆ นี่ไง ที่ว่าเวลาประพฤติปฏิบัติไป ปฏิบัติขึ้นมาเราจะปฏิบัติเราก็ก้าวจะไม่มีความรู้เราก็ต้องศึกษา เสียก่อน ศึกษาแล้วก็ติดความรู้ของตน พอเราศึกษาแล้วนี้ ทำอย่างนั้นก็ผิด พุทธพจน์ว่าอีกอย่าง หนึ่งเราปฏิบัติอีกอย่างหนึ่ง แต่ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า ต้องทำความสงบของใจเข้ามาก่อนๆ ถ้า ใจมันสงบระงับขึ้นมาแล้ว ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นจะเป็นปัญญาของเรา

นี่ไงใครทำอะไร เราถึงทำของเราทำไม ถ้าเราทำอะไร ทำเสร็จแล้วนะทำได้หรือทำไม่ได้ ถ้าทำ ไม่ได้ก็ล้มลุกคลุกคลาน ถ้าล้มลุกคลุกคลาน ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมาเราก็จะต่อสู้กับเรา เราจะทำ ของเราให้ได้ แล้วถ้ามันทำได้ขึ้นมาเห็นไหม ถ้ามันทำได้ ถ้าได้ขึ้นมาใครเป็นคนได้ละ ใครเป็น คนบอกละ นี่ไงเวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกลง องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกให้สันติวิถีโก ยกให้สัจจะความจริง

เวลาพูดกัน เวลาว่าใครทานอาหารคนนั้นก็อืม อันนี้ก็... ฉันทอิมหน้าสำราญ นี่เอามาอวดกัน อิมหน้าสำราญมันก็ต้องเป็นความจริงในใจ อิมหน้าสำราญมันการแสดงออก การแสดงออกเห็น ใหม ดูครูบาอาจารย์สิ ท่านระลึกถึงกันเห็นไหม ท่านระลึกถึงกัน ท่านห่วงหาอาลัยอาวรณ์ต่อกัน ท่านคอยฟังข่าวต่อกันด้วยความลึกซึ้ง ไม่ต้องการให้สังคมให้โลกมันมาชักนำใจ โลกมาชักนำ อาจารย์องค์นั้นว่าถึงอาจารย์องค์นี้ อาจารย์องค์นี้ว่าถึงอันนั้น

เอ็งรู้อะไร.. เอ็งรู้อะไร.. อาจารย์อะไร? นี่มันเป็นสังคมโลก! แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ท่านระลึกถึงกัน ท่านระลึกถึงกันท่านระลึกใจถึงใจ จบแล้ว ความระลึกถึงท่าน อันนี้มันเป็น มารยาทสังคมเท่านั้นนะ เวลาใครมาก็ว่ามาจากนั้นๆ มาจากนั้นก็ท่านก็กล่าวระลึกถึงกันเท่า นั้นเอง นี่สิ่งที่โลกก็เป็นโลกใจ สิ่งที่เป็นธรรมเห็นไหม ธรรมมาๆ เราทำเรื่องอะไร ถ้ามีครูบา อาจารย์ของท่าน ถ้าเราทำงานละเอียด ละเอียดในหัวใจ ท่านจะมองถึงกิริยาท่าทางของเรา มัน แสดงออกหมด ถ้ามันแสดงออกมามันทำถูกต้องดีงามขึ้นมามันก็เป็นความถูกต้องดีงาม ความดี

งาม อริยสัจมีหนึ่งเดียว ใครจะทำวิธีการใดก็ได้แล้วแต่ การทำสมาธิ ทำความสงบ ๔๐ วิธีการ ถ้าใจมันสงบระดับเข้ามาได้ มันมีความอบอุ่นในใจของมัน ถ้ามีความอบอุ่นในใจของมัน คนถ้ามันติดสมาธิมันก็ได้แค่นั้น แต่ถ้าคนที่สติมีปัญหา มันเฉลียวใจ มันสะตูดใจ มันสะตูดใจว่าเราทำสมาธิได้ เราทำความสงบมาแล้วมันก็มีความสุขอย่างนี้

แต่ถ้าพุทธศาสนา ศาสนาแห่งปัญญา ปัญญา มันเกิดอย่างไร เราศึกษามาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ธรรมจักร จักรที่มันหมุนมาในหัวใจ เวลาปัญญา มันหมุน เราไม่เคยรู้เคยเห็นเลย เวลาครูบาอาจารย์หลวงตาท่านเทศน์ของท่านว่าปัญญา มันหมุนตัว ๆ ๆ ใ้ตัว ๆ เราก็มาคิดเสียว่าเราคิดไว ๆ เราคิดเร็ว ๆ มันคนละเรื่อง! ใ้มันนั่นมันเรื่องของสัญญา เรื่องพยายามจะให้ค่าตัวเอง แล้วมันก็ไม่เป็นความจริงขึ้นมา

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันก็เป็นปัญญาของเราเห็นใหม่ เวลาปัญญาของหลวงตาท่านบอกปัญญา มันหมุนตัว ๆ ๆ เวลาหลวงปู่มันท่านบอกของท่าน ท่านอยู่ถ้ำสาริกา “มหา มหานี้เหมือนเราที่ถ้ำสาริกาเลย แต่ของมหาไม่มียักษ์ ของเรามียักษ์”

นี่ไง เวลาปัญญาที่ขั้นตอนที่มันจะไปเท่ากัน มันจะเท่ากันที่ท่านจะบอกเลยว่ากิริยาอย่างนี้ความเป็นไปอย่างนี้มันจะอยู่ขั้นตอนอย่างนี้ จิตทั้งหมดมันกลั่นออกมาจากอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ถ้าจิตใจของใครที่มันมีสัจจะความจริงอันนี้ขึ้นมา มันถึงจะเป็นสัจจะความจริง ถ้าเป็นสัจจะความจริงเห็นใหม่ ศาสนานี้มันถึงไม่ว่างเปล่าไง นี่ใครทำมา ใครทำอย่างไรมา ทำจนเป็นจริตนิสัยมากก็เป็นจริตนิสัยเราอยู่ที่นี่ จริตนิสัยคือความเห็น ความชอบ ความเห็นความชอบอย่างไรแล้วแต่เราพยายามหาหนทาง หาทางอย่างไรก็ได้ให้จิตมันสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามา

ถ้าจิตสงบเข้ามาเห็นใหม่ มันจะเข้าสู่สติจิต มันจะเข้าสู่สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ใ้ตัวเวียนวายตายเกิดนี้ใ้ตัวนี้ ใ้เวลาเวียนวายตายเกิดขึ้นมาด้วยความไม่รู้ขึ้นมา เวียนวายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดในกำเนิด ๔ ในครรภ์ ในไข่ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ แล้วเวลาเกิดเกิดในครรภ์ เกิดมาแล้ว ๙ เดือนนั่งอยู่ในครรภ์แล้วออกมาเป็นเรานี่ ออกมาเป็นเราเห็นใหม่ดูสิ เราเกิดมาเห็นใหม่ เราก็มีพ่อแม่แม่มาทั้งนั้น เราสำนึกได้ทั้งนั้น แต่เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จิตมัน

เกิดในธรรมๆ นี่ใจธรรมๆ ถ้าทำคุณงามความดีทำให้มันเกิดในธรรมขึ้นมา ถ้ามันเกิดในธรรมขึ้นมาเห็นใหม่ สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม สภาวะแวดล้อมหมู่คณะมันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แล้วมันเป็นยุคเป็นสมัย สมมุติยุคสมัยของครูบาอาจารย์เห็นใหม่ ท่านไม่มีรถไม่มีรา จะไปไหนมันต้องใช้เท้าเดินทั้งนั้น ก้าวเดินออกจากไหนเป็นป่าหิมต มันเป็นชัยภูมิที่น่าจะประพฤติปฏิบัติทั้งหมด ในปัจจุบันนี้ไปเดินธุดงค์สิ มีแต่พระหากินทั้งนั้น แล้วเราละ

เวลาพระเขาหากิน เห็นใหม่คูสิเดียนี่พระต่างประเทศเขามาหาอยู่หากินในเมืองไทย เยอะแยะไปหมดเลย เป็นเพราะอะไรละ เป็นเพราะว่าครูบาอาจารย์ของเราทำให้สังคมเขาเชื่อถือศรัทธาพระปฏิบัติ ไ้ที่มาปฏิบัติๆ กันปฏิบัติแต่รูปแบบ เสร็จแล้วก็จะมาแสวงหาลาภ แสวงหาสักการะในสังคม แล้วเขาบวชมาเพื่อแสวงหาลาภสักการะนี้จิตใจมันไปไหน ธรรมาๆ ใจ มันทำจิตใจของมัน มันมีเป้าหมายเพื่อลาภสักการะ ไ้ของเราเนี่ยเรามีเป้าหมายเพื่อลาภสักการะใหม่

เพราะอะไร เพราะเราสละความเป็นฆราวาสมา สละเป็นโลกมา สละเป็นโลกมาเราก็รับรู้อยู่แล้วว่าชีวิตของสมณะ ชีวิตของสมณะหาเลี้ยงชีพด้วยปัสัแข็ง แล้วเวลาครูบาอาจารย์ของเราเห็นใหม่ หาเลี้ยงชีพด้วยปัสัแข็งแล้วชีวิตของเราไม่ว่างเปล่า ไม่ว่างเปล่าจากการประพฤติปฏิบัติ ถ้าประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงแล้วมันจะไม่ว่างเปล่าจากศีล ไม่ว่างเปล่าจากสมาธิ ไม่ว่างเปล่าจากปัญญา

พระ ถ้าเป็นพระ พระไม่ดำรงศีลดำรงธรรม แล้วศีลธรรมมันจะไปอยู่ที่ไหน ในพระไตรปิฎกมันเป็นกิริยา เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พยายามวางเป็นทฤษฎีเป็นตำรับตำราชี้เข้ามาสู่ใจของสัตว์โลก แล้วเราบวชมาเป็นพระ บวชเป็นพระเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ชาวไร่ชาวนาเขาทำไร่ทำสวนของเขา เขาต้องได้พืชผลตอบแทน เขาก็ดำรงชีพของเขาได้

นักปฏิบัติ! จะปฏิบัติขึ้นมามันต้องมีศีลมีธรรมในใจ เราต้องมีคุณธรรมของเรา เราต้องมีศีลมีธรรมในใจของเรา ถ้าเรามีศีลมีธรรมในใจของเรา นักปฏิบัติ พระ พระถ้าเป็นผู้ที่ปฏิบัติไม่มีศีลมีธรรมในหัวใจของตนแล้วมันจะดำรงชีพอย่างไร

มันต้องมีของมันไง ถ้ามันมีของมันขึ้นมา นี่ปัจจุตัง สันติภูริโก นี่ธรรมา ใครทำอย่างไรมา ได้อย่างนั้น ดุสิตพระต่างชาติๆ ที่เข้ามาหาอยู่หากินกัน ไปหมด ไปทั่วประเทศไทย โบกรถโบกราก จะขอแต่ผู้สนับสนุน แต่ไม่ได้คิดเลยว่าสนับสนุนเขาสนับสนุนนักรบ สนับสนุนผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วเรานี้เราเป็นเจ้าของประเทศ เราเป็นคนไทย เราอยู่ในสังคมไทย แต่เรามีครูมีอาจารย์ไง ครูบา อาจารย์ของเราท่านดำรงชีพออกมา ทำให้เราเห็นมา ถ้าทำให้เราเห็นมา เราบวชเรียนมา บวชเรียนมาเห็นไหมนั่นนะเป็นครูเป็นอาจารย์

ถ้าเป็นครูเป็นอาจารย์ ใจเราลงไหม ถ้าใจเราลงขึ้นมาเห็นไหม ชีวิตของเราไม่ต้องให้คนอื่น เตือนนะ เราเตือนเรา เวลาครูบาอาจารย์ท่านขึ้นมา เห็นไหม ท่านบอกชี้ขุมทรัพย์ๆ ขุมทรัพย์ก็คือ ชี้ความบกพร่องของเรา ชี้ถึงการผิดพลาดของเรา แต่ชี้ถึงความผิดพลาดของเราเราก็ไม่เห็น คนอื่นชี้เราไม่เห็น แต่ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราค้นคว้าของเราเอง แล้วถ้ามันผิดพลาดก็เรา ผิดพลาด ถ้าเราผิดพลาดเราเห็นของเรา เราระลึกของเราเห็นไหม ผิดอีกแล้ว ถ้าผิดแล้วเรา พยายามแก้ไข พยายามแก้ไข

ถ้าเราพยายามแก้ไขเห็นไหม เราทำได้ แต่ถ้าเราไม่ยอมรับผิด เขาไม่ยอมรับผิดคือว่าไม่เห็นว่ามันผิดใจ ถ้าไม่เห็นว่ามันผิด คนที่ไม่เห็นว่ามันผิดมันจะแก้ไข คนที่เห็นว่ามันผิดมันถึงจะแก้ไข ถ้าคนที่เห็นว่ามันไม่ผิด มันไม่ผิด มันถูกต้องดีงาม แต่อาจารย์อิจฉาเรา อาจารย์ลำเอียง อาจารย์ว่าเราผิด นี่ไง นี่เขาชี้ขุมทรัพย์ๆ ให้ เขาชี้ขุมทรัพย์ให้กิเลสมันกลับพลิกแพลงเป็นยาพิษ มันกลับพลิกแพลงเป็นอาวุธทำลายหัวใจ

แต่ถ้ามันเป็นความจริงๆ ขึ้นมาเห็นไหม ถ้าเราสำนึกว่ามันผิด มันผิดเพราะอะไร มันผิด เพราะว่าเหตุมันผิด ผลมันจะมาจากไหน หลวงปู่มั่นท่านสอนไว้ “ต้นคดปลายตรงไม่มี” เริ่มต้นที่ ความผิดพลาด มิฉชาติภูริ การกระทำมันไม่สมดุล ผลมันคืออะไร เริ่มต้นมันถูก เห็นไหมเรา เริ่มต้นมันถูก

นี่เขาก็ถามปัญหา มาบอกว่าถ้าจะประพฤติปฏิบัติศีลต้องสมบูรณ์ ศีลต้องสะอาดบริสุทธิ์มา อย่างยาวไกลถึงปฏิบัติได้ แล้วศีลของใครล่ะ ศีลของใคร

เราเอง ดูลิเวลาเราอาราธนาศีลก็บริสุทธิ์แล้ว เวลาบวชนี่บวชมาบริสุทธิ์ใหม่ บวชมาไม่ทำอะไรผิดเลยมันบริสุทธิ์ทั้งนั้น บริสุทธิ์ขึ้นมาศีลโดยอาราธนาเอา ศีลโดยวิริตติเอา อธิศีลเวัยบริสุทธิ์ โสตาบัน สกิทา อนาคตา พระอรหันต์ พระอรหันต์เห็นใหม่ นี่ใจมันเป็นสมมุติทั้งหมด นี่วิมุตติ สะอาดบริสุทธิ์ นั่นอันนั้นบริสุทธิ์ แต่ของเราเนี่ยของของเราเห็นใหม่ ดูลิ ด้วยกิเลสด้วยตัณหา มันไม่มีการกระทำไง มันไม่มีการกระทำคือมันคิด ความคิดมันควบคุมไม่ได้ ถ้าความคิดควบคุมไม่ได้ กิเลสทางความคิดไม่มี อาบัติทางความคิดไม่มี อาบัติคือความผิดในทางความคิด

แต่ในทางปฏิบัติเนี่ยนะมโนกรรม ย้ำคิดย้ำทำจะเป็นจริตเป็นนิสัยของเธอ เพราะความย้ำคิดย้ำทำอันนั้น เพราะว่าความคิดอันนั้นมันทำเป็นจริตเป็นนิสัย แล้วไอ้ความที่ย้ำคิดย้ำทำนี้แหละ ทำให้การประพฤติปฏิบัติมันไม่ได้เรื่องได้ราวอยู่เนี่ย แล้วเวลาเราพุทโธๆ มันก็ย้ำคิดย้ำทำด้วยคำพุทโธนี้แหละ พุทโธย้ำคิดย้ำทำด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ พุทโธเพื่อกลั่นกรอง พุทโธๆ เห็นใหม่ พุทโธเพราะมันทางสายกิเลสเคยคิดเคยทำอย่างนี้ เคยตอกย้ำอยู่กับหัวใจอย่างนี้ จริตนิสัยชอบอย่างนี้ แล้วก็ทำอยู่ซ้ำๆ ซากๆ เวลาประพฤติปฏิบัติก็ไฟไหม้ฟาง ไม่จริงไม่จัง เวลาจริงจังก็จริงจังด้วยวุฒิภาวะของตนเท่านั้น

แต่ครูบาอาจารย์ของท่านจริงจังเห็นใหม่ ดูลิ พระโสณะ เดินไม่ได้คุกเข่าคลานไป ครูบาอาจารย์ท่านเดินไม่ได้ กลิ้งไป! ครูบาอาจารย์หน้าฝนเห็นใหม่ เดินจงกรมในกลด ครูบาอาจารย์ท่านทำจริงทำจังของท่าน ท่านจะไม่ให้กิเลสมันมาขุมาแหะเลย ไม่ให้ช่องทางกิเลสมันโผล่มาได้เลย แล้วท่านทำจริงทำจังของท่านในยุคสมัยของท่านไง ในยุคสมัยของเรา โห แค่นี้ก็ยอดเยี่ยมๆ

ยอดเยี่ยมนี้มันชี้ไม้ ยอดเยี่ยมไม่ยอดเยี่ยมมันอยู่ที่ผลไง จิตมันสงบไหม ถ้าจิตมันสงบ ระวังเราจะมีความสุขความสงบของเรา ถ้าเรามีความสุขความสงบแล้วเห็นใหม่ที่เราฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา ถ้าใช้ปัญญาของเรา ปัญญาฝึกหัดใช้ ฝึกหัดขึ้นมา ถ้าฝึกหัดขึ้นมาเห็นใหม่ เป็นภาวนามยปัญญา ถ้าภาวนามยปัญญาเห็นใหม่ ดูลิ ญาณ อุตปาติ ปญญา อุตปาติ วิชชา อุตปาติ อาโลโก อุตปาติ เกิดญาณ เกิดปัญญา เกิดความสว่างไสว เกิดความสุขผ่องใส เกิด! เกิดนะ! เราเกิดบ้างไหม? เรามีหรือเปล่า? เราเป็นจริงหรือเปล่า?

เราไม่เป็นจริงเป็นจิ้งจอกอย่างหนึ่ง แล้วก็บอกปัญญามากๆ ปัญญาอย่างนั้นมันเป็นปัญญาเวลาเราศึกษาค้นคว้า เวลาเราศึกษาค้นคว้าเราก็ศึกษา ศึกษาแล้ววางไว้ เวลาปฏิบัติขึ้นมาต้องสงบก่อน ต้องสงบคือเข้าสมาธิให้ได้ คือจิตสงบระงับขึ้นมา มันสะอาดบริสุทธิ์ มันตั้งมั่นของมัน ถ้ามันทำงานขึ้นมาก็เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา เวลาเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมามันก็เป็นประโยชน์กับใจนั้นไง เวลามันมีติดบอดขึ้นมามันก็เวียนวายตายเกิดในวัฏฏะไง

ปัจจุบันนี้เราจะมาแก้ไขของเราไง จิตดวงนี้ไม่เคยตาย จิตดวงนี้เวียนวายตายเกิดในวัฏฏะอยู่ที่เวรกรรม กรรมดีพาเกิด กรรมชั่วพาเกิด กรรมดีพาเกิดก็เกิดแต่ความคิดดี ๆ เกิดแต่การวิริยะ ความอดุสาหะ กรรมชั่วพาเกิดน้อยเนื้อต่ำใจ มีแต่ความทุกข์ความยากตลอด เกิดในภพในชาติ เวลาอารมณ์มันเกิดแล้วมันก็เกิดภพเกิดชาติ เวียนวายตายเกิดในวัฏฏะไง เวลาเราจะไปแก้ไขเห็นไหม ถ้าเราจะแก้ไขโดยการประพฤติปฏิบัติ โดยกรรมฐานของเรา เราจะเข้าไปแก้ไขที่จิตของเรา นั้น ถ้าแก้ไขที่จิตของเรา เกิดความสงสัย เกิดความเศร้าหมอง เกิดทริฐิมานะในใจ แล้วมันเกิดขึ้นมาแล้วมันทิ่มแทงใจมาตลอด เวลากิเลสมันเกิดในใจนี้มันทิ่มแทงเรามาตลอด แต่ไหนแต่ไรมาก็ไม่เคยรู้จักไม่เคยเห็น ศึกษาระยะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ไปหมดทุกเรื่องแต่ไม่รู้มันเกิดที่ไหน เกิดอย่างไร

เวลาเรามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็มาเพื่อมาตรวจสอบมันนี่ไง ตรวจสอบหัวใจของเรา นี่ ตรวจสอบสิ่งที่มันทิ่มแทงกลางหัวใจนี่ไง เวลาเป็นสมบัติของคนอื่นเห็นไหม เป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสมบัติของครูบาอาจารย์ของเราเห็นไหม เราไปอยู่กับท่านเราฟังเทศน์ของท่าน ฟังคำเตือนของท่าน ท่านเคยทำของท่านมา ท่านเคยทุกข์เคยยากมา เวลาหลงตาท่านประพฤติปฏิบัตินะ ท่านบอกเลยนะ เวลามันประพฤติปฏิบัติ เวลามันระลึกถึงความเพียรของตน มันแห้งเลยละ

แต่เวลาท่านทำของท่าน ทำไมท่านทำของท่านได้ละ เวลาอยู่ด้วยกันเป็นหมู่คณะเห็นไหม เวลาอดนอนผ่อนอาหารเพื่อต่อสู้กับกิเลส ทุกคนก็ต้องการกระทำนะ ท่านให้รางวัล ๆ ตลอดนะ ให้รางวัลกับผู้ที่มีความมุมานะ ให้รางวัลกับผู้ที่ตั้งใจทำความเพียร ให้รางวัล ๆ ให้รางวัลเห็นไหมดู

ลี ท่านสั่งท่านสอนด้วย สั่งสอนให้เราประพฤติปฏิบัตินะ ท่านยังให้รางวัลล่อ เหมือนเด็ก ๆ เด็ก ๆ มันทำอะไรมันต้องไปขอรางวัลจากครูบาอาจารย์ของมัน นี่ก็เหมือนกัน เหมือนเด็ก ๆ

ทั้ง ๆ ที่ใครทำคนนั้นได้ประโยชน์อันนั้น ใครทำขึ้นมาสังกรรมเกิดขึ้นมาในใจ เกิดมาจากในใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์ท่านชี้หน้าท่านคอยชี้คอยบอกเห็นไหม บอกให้เราฝึกหัดของเราขึ้นมา นี่เขาเอากันตรงนั้น เวลาจะเอาความจริงขึ้นมา เอาความจริงเอามรรคเอาผลนั้น ถ้าเอามรรคเอาผลนั้นเห็นไหมดูสิ เวลาหลวงตาท่านสอน นี่หลวงปู่มันท่านบอกเห็นไหม พระอายุพรรษามากไม่ต้องขึ้นมา ให้พระใหม่ ๆ ขึ้นมามันจะได้มีข้อวัตรปฏิบัติติดหัวใจมันไป ติดหัวใจมันไปไง ถ้าติดหัวใจมันไปมันก็มีความละเอียดมันจะทำได้มันละเอียดต่อธรรมและวินัย

แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เกิดสติ เกิดสมาธิ เกิดปัญญาขึ้นมา นี่ให้ข้อวัตรติดหัวใจมันไป แต่เวลามันประพฤติปฏิบัติขึ้นไปแล้วมันมีคุณธรรมติดหัวใจมันไป นี่ไงถ้าพระไม่ทรงธรรม ทรงวินัย ทรงศีล ทรงสมาธิ ทรงปัญญาขึ้นมาใครมันจะทรง นี่ก็เหมือนกัน ถ้าพระปฏิบัติขึ้นไปในหัวใจมันจะมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ถ้ามีปัญญาที่มันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมากับเราเห็นไหม มันเกิดขึ้นมาจากตัวจริง ๆ ปัญญาตัวจริง ๆ ไม่ใช่ปัญญาตัวจำ ไม่ใช่ปัญญาตัวฟังเขามา ตัวจินตนาการ มันเกิดปัญญาตัวจริง ๆ ตัวเป็น ๆ!

เกิดขึ้นมาจากภาวนามยปัญญา ฝึกหัดมาอย่างนี้เห็นไหม ใครทำมา ใครทำมาอย่างไรได้อย่างนั้น ใครทำความดีมาก็จะเป็นความดีมาต่อเนื่องดีงาม ใครทำความชั่วมา ความชั่วมันก็มาตัดทอน มาทำให้เราล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานก็เราทำมา สิ่งใดที่จะมาเกิดขึ้นกับเรา ยึดรับทั้งนั้น สิ่งใดที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตนี้ยึดรับมันทั้งนั้น เราทำมา

ถ้าในชาติปัจจุบันนี้เราไม่ได้ทำอะไรเลย เราโดนโลกธรรมนี้รุนแรงมาก ใอันนี้มันก็เป็นเรื่องของสังคม สังคมเขามีมุมมองอย่างนั้น เขามีความเห็นอย่างนั้น มันก็เรื่องของสังคม มันก็เป็นกรรมของเขา ใครทำอย่างไรเขาก็ได้กรรมของเขา ถ้าเรามีสติมีปัญญามันอยู่กับสังคมสบาย ๆ มันสบาย ๆ สบายต่อเมื่อเรามีสติมีปัญญาคุ้มครองรักษาหัวใจนะ มันถึงสบาย ๆ ได้ ถ้าไม่มีสติไม่มี

ปัญญาคุ้มครองหัวใจมันจะเอาอะไรไปสบายละ มันก็มีแต่หอกแต่หนามทิ่มแทงหัวใจ ถ้าทิ่มแทงหัวใจจะไม่มีใครทำเราเลย เก็บมันมาเอง เก็บมาทุกซ์มายาก เก็บมันมาทั้งนั้น

ถ้ามีสติปัญญาแล้วนี้ใครจะพุ่งมาอย่างไร ใครจะทำอะไรมันไม่ถึงเราหรอก มันมาไม่ถึงมันมาถึงเราไม่ได้ มันมาไม่ถึงเราเพราะเรามีสติมีปัญญาเห็นใหม่ เราทำของเราว่ามันสด ๆ ร้อน ๆ ใจ เราทำคุณงามความดีของเรา ดูสิมันทุกซ์มันยากเห็นใหม่ ถึงเวลาแล้วนี้ดูสิโลกเขาเขาก็มีความสุขระงับกัน ใจของเราถึงเวลาแล้วอุโบสถสังฆกรรม อุโบสถสังฆกรรมนี้ไง สิ่งนี้อุโบสถสังฆกรรมเราทำแล้วเราได้บุญกุศลนะ เพราะอะไร เราทำตามวินัยกรรม เพราะมันเป็นธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำตามนั้น ทำตามนั้นมันอยู่นี่ อยู่ที่สังคมแต่ละสังคม สังคมไหนมีหัวหน้า มีผู้ที่อบรมบ่มเพาะ

นี้ก็เหมือนกัน เราเป็นหัวหน้า เราเป็นหัวหน้าเป็นความรับผิดชอบของเรา ถ้าเป็นความรับผิดชอบของเราเห็นใหม่ มันตรวจสอบกันได้ไง ในเมื่อสังฆกรรม ๆ มันมีสิทธิเท่ากันทั้งนั้น มันมีสิทธิเท่ากัน แต่ที่เราเคารพบูชากันนี้ เราเคารพบูชาด้วยคุณธรรม ธรรมและวินัย ๆ ครูบาอาจารย์ ท่านสอนมาตลอดให้เคารพธรรมวินัย ๆ ใครที่อายุพรรษามากกว่าเราเคารพตามธรรมวินัย แต่เคารพตามธรรมวินัยแล้วนี้ถ้ามันมีคุณธรรมในหัวใจมันเคารพเป็นสองชั้นสามชั้น

เวลาครูบาอาจารย์ของท่านมีคุณธรรมในหัวใจ ท่านอายุพรรษามากด้วย ท่านมีคุณธรรมในหัวใจด้วย แต่ครูบาอาจารย์บางองค์ท่านอายุพรรษามาก แต่ท่านไม่มีคุณธรรมในหัวใจของท่าน ถ้าไม่มีคุณธรรมในหัวใจของท่านนะเห็นใหม่ลำเอียงเพราะรัก ลำเอียงเพราะชัง ลำเอียงทั้งนั้น ลำเอียงเพราะกิเลสของตนเอง มันลำเอียงมาจากภายใน ถ้าภายในลำเอียงแล้วเป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นอย่างนั้นบ๊ีบ เห็นใหม่ ผู้ที่อยู่ในสังคมนั้นมันก็ไม่ค่อยสบายใจ ไม่ค่อยมีความสุขใจ

แต่ถ้าเป็นธรรม ๆ มันเป็นธรรมเสมอภาค แต่ในเมื่อดูสิ ดูผลไม้ในสวนสิ ผลไม้ในสวนแต่ละชนิด ๆ มันต้องดูแลต่างกัน ผลไม้แต่ละชนิดการบำรุงรักษาต่างกัน เวลามันออกผลผลิตมันออกผลผลิตต่างกัน แต่มันอยู่ในสวนเดียวกัน นี่ก็เหมือนกัน จริตนิสัยของคนมีความรู้สึกนึกคิดแตกต่างกันหลากหลายไปทั้งหมด แต่เราจะให้เหมือนกัน ๆ เหมือนกันมันเป็นผลไม้ชนิดเดียวกัน

หรือไม่ ผลไม้บางชนิดเห็นใหม่มันต้องการแหล่งน้ำ ต้องการความชุ่มชื้น ผลไม้บางชนิดมันไม่ต้องการขนาดนั้น นี่ไงผลไม้ๆ แต่ละชนิดในสวนๆ หนึ่ง นี่สังฆะๆ ในจิตนิสัยของคนหลายๆ คน มันเกิดขึ้นมาเหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน เราทำมาง มีการกระทำ ถ้าทำสิ่งใดแล้วทำแล้วเราพยายามทำต่อเนื่อง ทำให้ได้ ถ้าทำไม่ได้เราก็พยายามชวนชวายของเรา ชวนชวายของเราทำคุณงามความดีของเรา ทำคุณงามความดีของเราเพราะเราเชื่อ มันจะทุกซ์มันจะยากขนาดไหน เราเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว แต่เราจะคิดตลอดเวลาเลยว่าเราทำคุณงามความดีแล้วไม่เห็นได้ความดีสักที ได้ แค่อุอยู่ในศีลในธรรมนี้มันก็ได้แล้ว ดูลิเดินไปไหนชาวพุทธยกมือท่วมหัวทั้งนั้น ยิ่งเห็นกิริยาเห็นใหม่ มันอยู่ในสังคมนีเขาก็ยอมรับอยู่แล้ว แต่จริง ๆ เรายอมรับตัวเราเองได้หรือเปล่านี่สำคัญมากเลย เรายอมรับตัวเราได้หรือเปล่า มันหงุดหงิด มันมีกิเลสที่มแทงใจ เรารู้ๆ หลอกใครไม่ได้หรอก ของในใจนี้มันรู้ๆ ความลับไม่มีในโลก

แล้วเวลามันทำจริง ๆ ขึ้นมาเห็นใหม่ มันคลี่คลายออกมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ไม่มีกำมือในเรา แบตลอด” ธรรมะของพระพุทธเจ้าแบตลอด เปิดเผย แล้วเปิดเผยเปิดเผยที่ไหน จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจของครูบาอาจารย์ท่านทำแล้วท่านรู้ เวลามันที่มแทงมันเจ็บปวดแคไหน สำรอกคายมาแล้วมันเป็นอย่างไร แล้วสิ่งที่เหลือในใจของเรานี้คุณธรรมในใจนี้เห็นใหม่ นี้คุณธรรมในใจ ที่เราเคารพบูชาเราเคารพบูชากันที่นี่ มันมีเป้าหมาย มันมีเป้าหมายมีจุดที่เราจะไปถึงนั้น แล้วถึงที่นั่นแล้วจบ จบมันไม่มีการไปและการมา ไม่มีการเคลื่อนไหว เพราะอะไร เพราะมันเหนือโลก เหนือโลกเหนือวิภวภูฏะ พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดในวิภวภูฏะ พ้นจากกามภพ รูปภพ อรูปภพ พ้นจากสามโลกธาตุ มันพ้นของมันออกไป พ้นออกไปด้วยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พ้นไปด้วยการประพฤติปฏิบัติ พ้นไปด้วยความกตัญญูกตเวทิตัวด้วยความชวนชวายของเรา พ้นจากความเพียรของเรา พ้นจากความชอบธรรมของเรา ต้องปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ต้องปฏิบัติธรรม นี้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม แล้วธรรมะมันจะกังวานกลางหัวใจ ธรรมะมันจะกังวานกลางหัวใจผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ นั้น เอวัง